

„Soča“

Izhaja vsak petek o polдне in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na domu pošiljana: vse leto . . . . . gld. 4-40, pol leta . . . . . 2-20, četrti leta . . . . . 1-10.

S O Č A

(Izdaja za deželo)

Oznanila

in „POSILNICE“ plačujejo se za petstopenjno petil-vrstno: 8 kr., če se tiskajo 1 krat, 7 . . . . . 2 . . . . . 6 . . . . . 3 . . . . . Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabrčček.

— „Bog in narod!“ —

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabrčček“ (odgovoren Josip Krmpolič).

Furlanski tramvaj in vipavska železnica.

Zopet moramo govoriti o tej nakani nekaterih furlanskih kolovodij. V to nam je dal povod neki dopis iz Gorice v dunajski „Neue fr. Presse“, ki je prišel v svet rez dvoma iz srede liste peščice ljudij, ki z posebnih razlogov delujejo za parni tramvaj iz Gorice v Furlanijo.

Pred tremi tedni smo prebrali glavne misli nekega dopisa v tržaškem „Indipendente“. Ta dopis je korenito pobil agitatorje za tramvaj. Posebno nas veselja, da je javno potrdil tuje važnih resnic, namreč: 1. da v Furlaniji je veliko ljudstva, ki bi zadovoljno s tramvajem, kajli v njem vidi le nova bremena brez dobička; — 2. da Furlanija nima z Gorico skoro nikake zveze, da torej tudi tramvaj ne bo imel kaj voziti; — 3. da se tišo malo, kar bo delal tramvaj, bo v pogubo furlanski železnici, ki bi potem morala pustiti za vselej upanje, da bi postala aktivna. Za to železnico so zadobile vse prizadete občine večje ali manjše svote, ki bi se potem nikdar ne obrestovale ali povrnila.

To so pač tehnični razlogi, da moramo biti sploh vsi deželani proti zgradbi nepotrebnega tramvaja. Za furlansko železnico je dala tudi dežela odlično svoto denarja, ki bi pozneje bil se v večji nevarnosti nego je zdaj, ko se ni umičujoče konkurence od strani tramvaja.

Ali jednako moramo se upirati skl-pom mestnega starašinstva goriškega in trgovinske zbornice, ki sta dovolila za 75 let po 10.000 zbiroma 4500 gld. na leto, Goriško mesto bi na ta način darovalo 750.000 gld., trg. zbornica pa 337.500 gld. In to je že denar, ne pa mačkine solze! A kake koristi bo imelo goriško mesto od tramvaja? Prav nikakih, ker Furlani nimajo sploh skoro ničesa, kar bi vozili v Gorico, kjer pa sploh prav ničesa ne bodo kupovali, ker imajo bliže veliko trgovskih središč. — Iz teh razlogov protestujemo proti takemu zapravljanju denarja iz žepa davkoplačevalcev. Ta sklepa sta že od 29. in 30. marca, a še nisimo nič čuli, da bi ju bila razveljavila deželni odbor in vlada. — Od deželnega odbora pač ne pričakujemo mnogo! Tam ima prvo in zadnjo besedo Pajer, a on je glavni interesent bodisi pri „Agru“ ali pri tramvaju. On dobro vé, zakaj se poteza za eno in drugo, a v deželnem odboru je celó poročevalec o takih uprašanjih; namesto da bi se odstranil, ko se razpravljajo taki največ njega se tičeči predmeti, še poroča o njih — drugi mu pa kinajo. Take so naše razmere — na udici jednega samega moža!

Ne zgrešimo veliko, ako rečemo, da je prišel iz Pajerjeve okolice tudi prej omenjeni dopis v „Novi Preši“.

Najpoprej nam pové dopisnik, da je konsorej trdne volje, uresničiti ta tramvaj tudi brez podpore od strani deželnega zbora, kajli goriško mesto in trgovinska zbornica sta dovolila primerne svote „z obendovanja vredno nesebičnosti“. To se pravi po domače, dati hočeta 1.085.500 gld. iz žepov davkoplačevalcev, ne da bi bilo za to kako povračilo. (Od te svote plačamo Slovenci gotovo kar naravnost tretjino; drugo tretjino plačamo posredno po laskih davkoplačevalcih, katere pač mi redimo, da vorejo plačevati davke! Denar, kateri plačajo oni, je naš denar!)

Potem pravi dopisnik, da ta tramvaj bi se čisto lahko uresničil, ako bi vlada imela le količnik dobre volje. — (Vlada naj bi namreč napravila vse potrebne mostove, ki bi stali okoli 400.000 gld. — Ako bi dala vlada ta denar, stela bi ga na račun vse goriške dežele, češ: toliko sem dala; ali mi Slovenci se moramo zavarovati proti takemu dovoljevanju podpor za naprave, katere sami trezni Furlani smatrajo za nepotrebne!)

Ali, duleis in fundo, najlepša se le pride. Dopisnik pravi, da vlada sama je začela delati težave za uresničenje tramvaja, češ, da je to uprašanje zvezala z vipavsko železnico, da bi tako zadovoljila tudi Slovence, amreč, da zajedno s tem tramvajem naj se zagotovi tudi krajevna železnica Gorica-Ajdovščina.

Predno gremo dalje, moramo povedati, da vipavska železnica je bila vedno smatrana kot celotno uprašanje s furlansko železnico. Furlanska železnica, ki daje 60-70 tisoč gld. letne zgube, je že izvršena, a v odmeno mora priti zdaj vipavska železnica, ki gotovo ne bo takó pasivna kakor furlanska; skoro gotovo bo se aktivna! — Zdaj je torej na vrsti vipavska železnica in z njo ni treba spravljati v zvezo novega pasivnega prometnega podjetja za Furlanijo! Poprej mora biti zgrajena ta železnica, a o tramvaju bomo potem se le govorili, ali je zares potreben ali ne. Ako ga pa Furlani hočejo imeti, naj si ga zgradijo, a naj ne zahtevajo tudi takih državnih podpor, ki pojdejo na račun cele dežele!

Sicer pa ni verjetno, da bi vlada res stajljala v kako zvezo vipavske železnice in ta tramvaj; to smo čitali prvič v onem goriškem dopisu. Nasprotno pa vemo iz gotovega vira, da je vlada trdno odločena za zgradbo vipavske železnice.

Ali ta goriški dopisnik ni nič zadovoljen, da bi se h kratu zagotovila železnica in

tramvaj, ampak on želi edino le tramvaj, a draži proti železnici. Pri tem opravilu se poslužuje tudi laži, češ, da prizadeto prebivalstvo je povsem hladnokrvno do te železnice, da torej ta ne odgovarja toliko potrebi pač pa je le želja nekojih prvakov.

Tu imamo lahonskega hujšaka v popolni nagoti. On ne mara železnice po Vipavski dolini, ki bi resnično koristila Gorici, ker bi šla po slovenski zemlji, pač pa hoče imeti tramvaj v Furlanijo, dasi je gotovo, da bodo tudi ti vozovi prazni letali po blaženih furlanskih tleh, kakor oni po železniškem tiru od Tržica do Červinjana. Kar moremo trditi o furlanskem tramvaju, to zvrata ta dopisnik na vipavsko železnico, kajli le tramvaj je želja „kojih furlanskih kolovodij, ljudstvo ga pa ne mara, dočim je vsa Vipavska dolina dokazala z neštetiimi peticijami in deputacijami, kakó živo čuti potrebo železniške zveze z Gorico.

Upamo pa, da lahonska drevesa ne bodo rasla v nebe-a, dasi imajo naši Lah vsi podporo v Trstu in marsikje drugod....

DOPISI.

Iz Brd, 27. maja. (Javni plesi.) Že mnogokrat smo imeli priliko čitati v različnih listih, kako pogubni, zapravljivi ter človeškemu zdravlju škodljivi so javni plesi. Osobito pa cenjena „Soča“ je prav rezko ožigosala ter oistro obsojala te ne-bodi-jih-treba, ki so tako mogočno ukoreninjene v goriški okolici, ter polagala pristojnim oblastvom na srec, naj bi obrnila svojo pozornost na to stran, da bi se omejili javni plesi oziroma postavili pod strogo nadzorstvo. Glas tega lista ni ostal glas vpijučega v puščavi; kajli marsikojja slavna županstva so začela kar ostro postopati nasproti javnim plesom. In kaj bi ne? Saj je vendar predebro znano, kakošne sadove nam donajajo taki plesi. Saj mora politična redčica vsakogar, ko čuje v tej hudici je šoli ona po lastnem kopitu ustvarjena bogoklestva, ko vidi najraznovrstnišo poluhljšljivost, tepežke, pijančevanje itd., itd.!

Kdo torej ni hode oporekal, ako rečem, da javni plesi kličejo gorje na nas, da so strašanska peronospora za mladino, pa tudi za trezno misleče starše, kajli njih in njihovih otrok težko prisluzeni denar in zadnjih naprečeljivo zdravje se tankaj pri plesu na nečuten način zlorabi in postavlja na razpologo umičujoči in neozdravljivi bolezn! Marsikje so se že pokazali slučaj, da je mnogokaka mlada žrtva padla v prerari grob.

Kakor rečeno, nekoja slavna županstva so začela gledé javnih plesov resno postopati; tako je tudi kočjstansko zavedno starašinstvo (nekaj je že „Soča“ omenila ali ne dovolj) v svoji seji 1. maja t. l. imelo nemajhno razpravo zastran javnega plesa. V isti seji je starašina g. Fran Obljubek iz Krasnega naglasal, kako škodljivi in umičjivi so javni plesi sploh za dušno in telesno biagostanje, ter, da bi tudi ne bilo nikakor dostojno, da bi se tu v Brdih plesalo in radovalo med tem, ko naši usmiljenja vredni bratje v vojvodnji Kranjski in deloma štajerski po potresu ponnesrečeni žaljujejo in pomankanje trpe; z ozirom na vse to je stavil predlog, naj se v obsegu županstva javni ples v tekočem letu ustavi. Nekoji gospodje starašine, zaslišavši Obljubkov predlog, so kar klobuke pobrali ter zapustili sejno dvorano. Na to stavi g. župan nekaj posredovalen predlog, vsled katerega bi ostal ključ v ključavnicu javnemu plesu. Konečno je g. župan dal svoj in Obljubek-ov predlog na glasovanje; to pa pri glasovanju vidi Obljubek, da ima s svojim predlogom propasti, opozori g. župana, da ni zadostno štev. udov navzočih pri seji, na kar prvosednik pozove po obč. slugu prej odle starašine; ko se li zopet udeležje seje, zmagal je z večino glasov Obljubek-ov predlog.

O tisti priliki je g. župan opozoril starašinstvo, da v Vipolzah je že dovolil javni ples za prihodnjo nedeljo t. j. za dan 5. maja t. l.; no, starašinstvo je za ta slučaj dovolilo izjemo, t. j., da se sme dne 5 t. m. še imeti javni ples v Vipolzah brez ozira na ugodno vreme in potem ne več. Ali ne vemo, kakó je to prišlo, da je g. župan v drugič dovolil javni ples v Vipolzah za dan 19 t. m., kar bi se ne smelo zgoditi, ker trpi starašinstvena voljava.

Toliko na znanje onim, kateri se hudujejo in poprašujejo, da zakaj imajo Vipolže izjemo glede jav. plesa.

Ta gori imenovani starašinstveni sklep v Kozani glede javnih plesov je že dobil tovariša v obširni dolenski županiji. Tam je v starašinstveni seji enak predlog stavil g. star. in podž. Martin Kabaj iz Belega, (ki spada pod vikarjat Gradno).

Proti njegovemu predlogu ni bil noben starašina, niti gg. veleposesniki iz Kormina, ki so ude. dolenskega županstva. Čuje se, da enak sklep se je vršil tudi v obsegu biljanske županije. Zeleti je torej, da bi sledili enaki sklepi po vseh briskih županijah.

Iz Erniške županije: Dne 26. maja t. l. je bil v Batujah — v občini Erniške žu-

panije — javen ples; toda v obrambo vrliga gosp. župana L. B. bodi tu javno povedano, da se je to vršilo brez njegovega dovoljenja, celó vkljub njegovi prepovedi, le vsled nekega dovoljenja bivšega prvega podžupana J. P. Poslednji — spoznavši svoje netaktno postopanje v tej zadevi — se je takoj po dovršenem plesu odpovedal svoj častni službi in mladeniči se zdaj pripravljajo na zasluzeno kuzen.

Po volitvah.

Iz Ljubljane, 5. junija. — Minul teden so se vršile volitve v občinski zastop ljubljanski. Med obema slovenskima strankama se je bil sklenil sporazum, ker je bilo zeleti z ozirom na razmere v Ljubljani skupnega delovanja. Nemci se niso tudi letos samostojno udeležili volitev, kajli upanja nimajo, da bi zmagali s svojim kandidati. Slovenci zunaj Ljubljane so pozdravili z veseljem ta sporazum, nadejajo se, da se zblizate obe stranki na Kranjskem. V Ljubljani tega niso pričakovali, ker boljše poznajo razmere, dasi bi mnogi zeleti miri v donnem taboru. Že pri sklepanju sporazuma ni bilo upa, da se doseže trajna sprava. Konservativna stranka je zahtevala, da v mestni zastop kandidujeta dva nje moža, glede na katero je bilo treba vodstvu narodne stranke velikega samozatajevanja, da ju je sprejela. Ta dva sta „Slovenec“ urednik Kalan in primarij ljubljanske bolnišnice dr. V. Gregorič. Oba sta bila najhujša nasprotnika narodni stranki. V drugih krajih pri sklepanju sporazuma se ne jemljejo v poštev taki nasprotniki kot kandidata, temveč zmernejši. To je dalo povod pomisleku, da konservativni stranki ni do složnega delovanja, nego le do tega, da po ovinkih pride v mestni zastop. V Ljubljani je bila radi tega občna nevolja, kar se je pokazalo pri volitvi v tretjem razredu s tem, da ni prišla volit niti desetina volilcev in tudi, da je dobil g. Kalan 19 glasov manj, kakor kandidat narodne stranke. Da se ni sporazum proglasil uprav pred volitvami, bi se bil najhbrz razbil, ko bi bili imeli narodni krogi več časa za razmišljevanje. S porazumom so bili nezadovoljni tudi konservativci in obrtniki sami. Poslednji ga niso odobraval zato, ker je bil obrtnik le jeden kandidatov v III. razredu. V Ljubljani se je po slednja leta občno ukoreninilo mnenje, da morajo biti samo obrtniki mestni odborniki v III. razredu. Ko so bile prvič volitve razpisane, se je baš od konservativnih obrtnikov razširjeval neki oklic, da naj se volijo sami obrtniki. Marsikateremu se je pač čudno zdelo, da je potem konservativna stranka izbrala

Podlistek.

Večni žid v Zagrebu

Tri dni tuge in nevolje.

Spisal Senon, prevet J. F.

Divna je njegova enciklopedična okretnost in njegova apodiktična sodba v razgovoru; visoka politična prašanja, o njih bo govoril kako Lageronnière; naše slovstvo, to mu je sala; on vé, da je bil Gundulič velik pesnik, in on je mogoče tudi s pokojnim Stankom Vrazom pil pobratimstvo; on ti poroča, da v Zagrebu izhaja „Pozor“ in „Nase gore list“ in v Karlovcu slovenski plaše „Glasnoša“; iz kratka, on ti bo govoril o naši književnosti, kakor kak akademiški profesor našega slovstva na kaki viši gimnaziji; iz narodne zgodovine vé samo, da je Kraljevič Marko bil velik junak in da je hrvaški kralj Zvonimir dobil krono, katero zvezoje Zvonimirovo krono, — ali zato ti pa bo znaš razpravljati celo uro o našem historičnem pravu; zna izvršno francosko zgodovino, izerpil jo je iz Dumas-a; a najskrivnejše tajnosti gospa Maidenon, Pompadour in Dubarry znané so mu do pičice: bil je dosti po svotu; na Dunaju se je smejal v Karltheatru starčku Nestroy-u, nasledival se je v „Elizeju“, gledal črno gardo pred carskim dvorom in bogate kočije v

Praterju; v Gradcu je vo: l na lepem ribnjaku, in v Puntigamu se je napil stirskega piva; v Trstu se je s-dal ob nedeljah po kursu in gledal tržaške bogate krasotice, pijane grške mornarje in pisane zastave trgovinskih brodov; pa tudi do Pariza je prodrl, on vé, da je prva pevkinja v „grande opera“ pravi slavček, da je balet tako čaroben, da „bedasti Hrvat“ o tem niti sanjati ne more; vidil je v „bois de Boulogne“ pariške grizete in carja Napoleona; pa ko je človek na svoje oči videl brado evropejskega diktatorja, se more reči, da je sam Napoleon. In Pešta? O Pešta je uzor našega junaka; ona četališča, kavarné, gledišča, one oči, one rožice, one jedi, ona noša — zato tudi zagrebški sin nosi kolkpak (operska čepica s peresom), ozke hlače, puši madjarske smodke in preklinja madjarski. O muziki vam ne vé, kako se zove sekirica na prvi erti, ali vendar je strog glasbeni kritik; on vé n. pr., da zagrebški gledališki glasbeni zbor ne velja nič. V hrvaškem gledališču ima zaprt stol, ali pa ima njegov oče ložo; on bi ne sel v gledišče, ker je hrvaško; ker pa je obiskovanje gledišča. bodisi tudi kinesko, „ben ton“ zato gré k vsaki predstavi; no nekateri hrvaški komadi mu ngajajo, n. pr. bistroumni „Petrica Kerempuh“. Največ pregljavu mu dela italijanska opera, respective primna donna le opere; 14 dni prej že vé, da jej je ime —ini ali ili —etta; dan pred predstavo vé

že, kje stannje; mej predstavo lomil je z njo že italijanski; ako se mu nasmeje, je angelj, slavček, vila, boginja; v parterju ji bo strašno ploskal, na njen „benefice“ jo obdari z venci; ako se namrdi, je stara habetina, krohoče kakor vrana, pravi skandal za njegovo fino uho; in „zagrebški sin“ jo motri neprestano iz lože z neko vzvišeno ironijo. O skandalozni kroniki našega hrvaškega Pariza, o tem je „zagrebški sin“ živ zapisnik; da je pero njegov posel, kar pa ni, bi imeli v kratkem 50 hrvaških Suevov. „Zagrebški sin“ običajno vsak pust „ima poznanstvo“ z drugo deklico, ali je pa „domači prijatelj“ katere. Ako se oženi, je proti svoji ženi zelo liberalen, sevé, da mora biti tudi ona proti njemu tako itd. Takih „zagrebških sinov“ je v Zagrebu dosti, o njih nočem dalje govoriti, vsak dan jih lahko sami vidite.

in vstopila sta v kavarno; Lavoslav Zvezdogorski, t. j. večni žid, in Zvonimir Slobodnjakovič, t. j. rodoljub tedaj na glasu. Sedeta za mizo, pred njima črna kava, okolo njiju polno kalpakov, posavceev, kondrov in polnečindrov.

to je bil uzrok, da je mladenič grozno poskakoval v svoji logiki.

„Zdi se mi“, se obrne proti židu mladenič, zavijajoč svoje črne brke, „zdi se mi, gospod, da vi pripadate k oni deriščadi, ki misli, da se v hrvaškem jeziku mora na I staviti pičica, ker je že čas, da se vsak omikan človek enkrat otrese tega predsojda naših zatemeljenih zvezd, teh lažljivih jezikoslovnih prorokov.

Žid ni vedel, kaj hoče. — „Ako ste mogoče tega hudobnega mnenja“, dodá drug debel gospod, periodičnim patosom govoreč skozi nos in vsako svojo frazo naglaševaje z udarcem po mizi, ako tudi vi, zaslepljen po oni brezbožni novotariji, ste se pridružil onemu praznemu mnenju šupljivih mladih glav, tedaj vas ne morem smatrati pametnega človeka, ampak za neumneža, kakor je tudi oni, ki je iznašel to neumnost; tedaj književnost ni vaš posel, pojdite raje pure past. To je ziva resnica, da v hrvaškem jeziku je treba staviti pičico na I; brez tega za naš narod velevažnega pravila ne more napredovati naša književnost“.

Žid zopet ne vé, kaj hoče. — „Polagoma, gospod moj!“ zagrini prvi govornik, da se je Ahasveru duša do dna stresla, „moj gospod Bjelobrec, tako se nismo pogodili: citajte naše stare dubrovniške klasike od Matulića vse do Ferića, vzemite glagoljske in bosanske spise, vzemite vsa

slovenska narečja, vrzite z oči svoje stare, nič vredne naočnike, pa bodele videl, da govorim resnico!“

Žid je bil ves zmešan. — „Podliš ste liscio in izpodliš ste volka, moj Golobradič“, odgovori stari slovnicear, „ko se opirate na dokaze, evo tudi mojhi. Jaz záse navajam samo „Reichsgesetzblatt“ z let. 185“, kjer se čita očitna ministerska naredba, da se v hrvaškem jeziku na I vedno mora staviti pičica, v srbskem nikdar. Pa to velja ne samo za Hrvaško, ampak tudi za Slavonijo. Kaj ne veste, da Jambričić veli v predgovoru: „Et haec de Illyricis, quod nonquam sub solo nomine Croatiae vel Slavoniae occurrit“. Ali vi ste zaslepljeni, vi ne spoštujete avtoritet, vi zametate slovnico. „Quo, quo scelesti ruitis!“ Vi nas hočete ugonobiti. „Heu me miserum, quanti in me voluntur montes aquarum“, veli Ovid. Ali čakajte, naš znani književnik piše znanstveno delo v desetih zvezkih, kjer v feniskem, kaldejskem in sanskritskem alfabetu kritično dokazuje, da so stari Hrvati že tedaj stavili pičico na I, ko je Čeh, Leh in Meh sel proti severu! Kaj na to „Golobradič“? — „Tudi v kinčekem alfabetu, tudi v 50 zvezkih, jaz ne bom stavljaj pičice na I. Sicer pa jaz nočem več izgubljati besedi z vami, seno ni za gosi. Sluga, gospod Bjelobrc!“ Rekši ustane mladi učejak in odide. (Dajej prih.)

kot kandidata dva obrtnika in jednega neobrnika. V drugem razredu se je volitev mirno izvršila, ne tako v prvem, kjer so se zjedinjili nezadovoljneži obeh strank in postavili svoje kandidate.

Posledica tega je bila, da je kandidat narodne stranke dr. Krisper dobil le pet glasov nad polovično večino, dr. Gregorič pa je prišel v ožjo volitev z 79 glasovi. Gosp. Murnik, ki je bil izjavil, da ne prevzame volitve, je dobil 77, prof. Orožen 72, Kural Žitnik 58 glasov. Kandidata Trček in Ravnihar, proti katerima ni bilo proti agitacije, sta dobila znatno večino. Da se niso nekateri prepozno spomnili na Murnika, bi bil dr. Gregorič gotovo propadel. Takoj po volitvi je g. Murnik naznanil v obeh listih, da bi izvolitve ne sprejel in s tem je rešil poraza dra. Gregoriča pri ožji volitvi. Vzlic tej odločitvi je dobil g. Murnik pri ožji volitvi le 2 glasa manj kakor dr. Gregorič in to vsled tega, ker nekoliko volilcev ni slo volit, ko se je Murnik odločal. Po mestu se je govorilo, da je dr. Sušterski, eden najodličnejših članov konservativne stranke, po nekajih prijateljih deloval proti dru. Gregoriču. Očitno sam ni ničesar storil, kakor je izjavil v „Slovenca“, a čudno je pa vsekakor, da se ta mož ni udeležil volitve, ko je slo vendar za njegova somišljenika. (Izza kulis smo doznali še za druge spletke, o katerih pa ne kaže govoriti. Ured.)

Iz vsega je vidno, da so na Kranjskem taka nasprotstva, da se dolgo ni misliti na nikako skupno delovanje, kajti na obeh straneh manjka zaupanja. V mirolnosti konservativne stranke pa je tudi težko zaupati, v tem ko v Ljubljani kaže svojo mirolnost, na deželi agituje proti slovenski narodni stranki in jo razupava kot liberalno. V Cerklji in v Trnovem na Notranjskem je vse moči napela proti narodni stranki in, žal, da v poslednjem kraju ne brez uspeha. Sprava bi bila le tedaj mogoča, ko bi se kazala povsod in ne le ondu, kjer se čutijo preslabe, da bi kaj pridobili. Četudi govorijo bas isti povodi za sporazum v deželnem zboru, kakor v mestnem, vendar se trdi, da naša konservativna stranka ne mara dosti slišati o takem sporazumu. K večjemu bi ga sprejela pod kakimi za naravno stranko ponižujočimi pogoji. Zato bomo imeli najbrž borbo pri deželnozborskih volitvah, dasi bi v resnici bilo želeli sloge na Kranjskem, posebno z ozirom na potresne posledice. Pa kaj se hoče, ko osebne mrtnje in strankarske koristi le prevekrat zmagujejo zanimanje za občne državne in narodne koristi.

**Dostavok uredništva.** — Škofje v Trstu, Poreču in na Krku so bili izdali znane okrožnice proti agitaciji slovenske duhovščine, ko je vendar duhovščina v teh krajih vsrila veliko, sveto nelogo. Te dni je izdal nekdo okrožnico drugi škof v Dalmaciji. To okrožnico objavili so vsi lahonski in irredentovski listi na prvem mestu, enako uterajšnji „Corriere“. Ako je pa bila kaj potrebna podobna okrožnica, bila je na Kranjskem, kjer se strahovito zlorabi cerkev, priznava in spovednica v politične svrhe, v hujškarijo proti jedni politični stranki. Ali — kajpada — ta stranka je slovenska, s takim bojem se slabše in obrabijo moči slovenskega naroda v skladive svrhe, zato je tu vse dovoljeno, da celo rado se vidi tako početje v tistih „višjih krogih“. — Bolj jasno bomo govorili v prihodnji številki.

## Domače in razne novice.

**Osebnostne vesti.** — Č. g. Stefan Valentinčič v Velikemdlu pojde za vikarija v Mirni. Častitamo Mirničanom, da dobé tako skrbnega dušnega pastirja!

Gosp. Anton Štok, začasni vodja poštne urada na klobdvoru, je napravil višji poštni izpit. G. Štok je rodom Kraševac; ali je po duhu kaj Slovenca, ne vemo.

† **Anton Eržen.** — V zadnji številki smo ob kratkem naznanili smrt vseskozi postenega moža, kateremu je bilo v prsih iskreno slovensko srce, zakoršnih ni mnogo njegove starosti v uradnih stanih. — Rodom je bil Cerkljan; star pa 62 let. Pokojnik je dovršil gimnazijo v Gorici in je potem šel v semenišče; ali pozneje je izstopil in šel k vojakom, potem je odslužil pri orožnikih kot stražmojster. Na to je postal davkarski uradnik, a pozneje je bil imenovan blagajnikom pri c. kr. gozdnem uradu v Gorici, kjer je služil do smrti. — Pokojnik je bil vedno član raznih narodnih društev, posebno zvest pa „Goriški Čitalnici“, kjer je bil gotovo vsak dan ob določenem času; več let je bil marljiv in zelo skrben denarnicar. Svojo rodbino je vzgojil prav uzorno v postenem slovenskem duhu. Česar ne opazimo niti pri raznih slovenskih prvakih, ki niso uradniki in imajo vsega v obilnosti.

Pogreb v soboto ob 6½ zvečer je bil nenavadno sijajen. „Goriška Čitalnica“ je vredno počastila svojega zvestega prijatelja in bivšega denarnicarja; z njenih prostorov je vihrala črna zastava, a odbor se je korporativno udeležil pogreba, pa tudi člani so v obilni meri izkazali zadnjo čast dragemu sodu. — „Podporno društvo“ se je udeležilo pogreba s svojo krasno zastavo na čelu; za njo je korakal odbor, na čelu mu sam predsednik velec. g. dr. Gregorič, potem pa dolga vrsta društvenikov, dasi je bila ona ura za delavski stan gotovo najneugodna. — Pogreba so se udeležili tudi vsi uradniki gozdnega urada v uniformah ter

mnoogo drugega občinstva, da je bil sprevod zelo dolg, veličasten. — Pokojnik je zapustil udovo Terezijo roj. Kofol, sina Antona-Cirila in hčerki Justino in Milico. Bog jih potolaži in daj jim moč prenesti toliko izgubo svojega skrbnega reditelja! Pokojnemu rodoljubu Erzenu pa trajen blag spomin med nami!

**Boj za slovenske šole.** — V ponedeljek teden je bila seja deželnega šolskega sveta, v kateri je prišel v razpravo tudi utok mestnega starasinstva proti zadnjemu odloku ministerstva. — Deželni šolski svet je sicer ostal pri svojem prvotnem stališču, vendar ni zavrnil srborite gospode takó, kakor je zaslužila. Goriški mestni zastop je že davno zaslužil s svojim upornim kljubovanjem, da bi mu bili rekli od zgoraj že davno kako resno besedo. Ali nič takega! V Ljubljani je slo vse drugače, ko je bilo treba ustanoviti čisto nepotrebne nemške šole!

Zadnji čas so lazile na Dunaju od kljuke do kljuke razne deputacije iz Gorice, katerim je v prvi vrsti ležala na sreč zaveza slovenske šole in se le v drugi vrsti so se brigale za ono, po kar so navidezno šle na Dunaj. Tudi knez Hohenzolne se je pošteno trudil, da bi olajšal delo svojim ljubim prijateljem iz Gorice. — Za kaj je slo? Naši goriški očetje so popolnoma prepričani, da se lahko zanesejo na svoja dunajske prijatelje in da bo torej razsodba upravnega sodišča njim ugodna. Zato so pa illi v prvi vrsti na to, da bi upravno sodišče razpisalo čim prej dan obravnave. In to so tudi dosigli, kajti obravnava bo že 26. t. m., do čim bi bila morebiti še le na jesen ali pa šele pozneje, kajti to sodišče je že slavnoznan po svoji počasnosti. Goriški stariši bodo dobro zastopani: ministerstvo bo imelo svojega zastopnika, ki bo zagovarjal odlok c. kr. deželnega šolskega sveta (za mešano štirirazrednico), a stariše naravnost bo zastopal dvorni odvetnik dr. Fuchs, ki bo zastopal tudi utok od slovenske strani, namreč, da mora biti šola razdeljena po spolu (vsaj v višjih razredih). Mi se nadejamo, da zmaga pravica, kajti nečuvna krivica bi se zgodila Slovencev in Gorici, ako bi po tolikem boju propadli s svojimi več kot pravičnimi zahtevami. Ali naj pride karkoli, mi se ne udamo, marveč zaupamo v usodo in v preroki vsiklik pokojnega Petra Podreke:

Naj pride še sila peklenska —  
Ne vnič slovenski zarod!  
**Mestne volitve** v Gorici so končale v soboto s prvim razredom. Volilcev je došlo celih 63, ki so izvolili: dr. Fr. Verze-gnassi-ja z 62 in Antona Battistiga (Battističa) z 61 glasovi. — Tolike brezbriznosti za mestne volitve že dolgo ni bilo. Ogronna večina mešanov, tudi volilcev, ni ti vedela, da se vrše volitve. In takó je le „ješica ljudij“ volila zastopnike vsemu mestu. Ti „zastopniki“ bodo torej preobrčali kozo- le na račun vsega prebivalstva in nikdo jih ne bo motil pri takem postu.

Omenjali smo že stališče Slovencev v tem pogledu. Da, Slovenci smo prišli po mnogih skušnjah do prepričanja, da razmere v Gorici same dozoré, da morajo priti še slabši časi, ki prikliejo naposled potrebni preobrat na bolje. Merodajni krogi in naši „kataličani“ so pa zadovoljni s sedanjimi razmerami. Dober tek!

**Židovska nesramnost.** — Da, v Gorici postajajo židje čedalje bolj nesramni; z njimi se družijo še peštica zagriženec, in vsi skupaj hoté strahovati vse mesto, vse državne, deželne in cerkvene oblasti. Deloma se jim nakane tudi posrečujejo, ker dobivajo na raznih merodajnih mestih kaj poslušna ušesa, ali pa se jih bojé. Zato pa raste greben tej labonski svojati, a nikogar ni, da bi ga jim potlačil. V svoji drznosti udrihaje po vsem, kar le od daleč spominja na Slovence. Takó se je spraval sobotni „Corriere“ na stolnega kaplana c. g. Pavlico, ker je sklenil stornice v cerkvi sv. Duha na Gradu s slovensko propovedjo. „Zakaj ta novotarija“, vsklila dalje „Corriere“. Na to odgovarjamo, da židovski hujškati nimajo nikake besede v cerkvenih rečeh nas katolikov; sicer pa tudi ne more biti čudno, ako čifuti ne vedó, kaj je staro ali novo v goriških cerkvah. Pa tudi tega ne bodo oni presojali, kaj bi bilo treba novega uvesti v cerkvah, kajti razmere in potrebe se spreminjajo. Ako bi torej bilo treba uvesti tudi kaj več slovenskih propovedi itd., to goriškimi čifutom nič mari ni, pa tudi drugim Italijanom ne, kajti italijanskemu ljudstvu se ne zgodi niti najmanjša krivica, ako dobé tudi Slovenci dosti besede božje v svojem jeziku.

Najdrzovitejši je pa konečni vsiklik čifutskega lista: „Che per quattro sloveni capitati da chi sa da dove si abbiano da creare malcontenti ed agitazioni?“ — Torej v Gorico so pribežali štirje Slovenci ne vé se od kod! Čifutski nesramnež! Slovenci so bili tukaj in so dali našemu mestu temelj in ime, ko čifutov tu še ni bilo; ti azijski krivonosci so prišli še le pozneje med postene Slovence, katere so drli in sepletili ter s tujim imetjem napolnili svoje denarnice! Zdaj pa se drzne čifutski list bljuvati na Slovence in zmerjati nas, da smo tuji na — svoji

zemlji. Ne, ne, Slovenci smo v Gorici na svojih tleh, a čifuti so tukaj tuje, ki zlorabijo našo gostoljubnost. Corica je na slovenskih tleh in, upamo, da se zopet povrne v svojo prvotno last! To se zgodi, ker se mora zgoditi takó po naravnem zakonu, pa naj lahonska svojati še takó tuli in razsaja!

**V Podtarnu** je še vedno ostalo pri prenarabah dr. Baubele: edino laske propovedi in laske petje. Ali zato se mu je pa želja izpolnila zaradi stanovanja, dočim bi slovenski župnik (ali boje kurat) ne dobil niti novega zeblja. Tako ravnanje dr. Baubele obžalujemo toliko bolj, ker je slovenske krvi (Moravec), pa tudi umeti ga ne moremo, ker g. dr. Baubela hrepeni kot potomec moravskih plemičev po kanoniški časti in masti v Olomucu (kjer imajo kanoniki do 30 000 gld. na leto). Dobro je, da so moravski Čehi že izvedeli, kakó se gospod pl. dr. Baubela izvede nasproti goriškim Slovencev. — V goriških cerkvah ukazujejo torej dr. Venuti in njegovi petolizci, le oni ne, ki ima svojo oblast. „Pr. L.“ je pogorel s svojim zagotovilo, da pri sv. Roku ostane vse pri starem. Čudne, prečudne razmere, da se posvetni ljudje boré za besedo božjo, katere cerkev noče dati! „Pojdite in učite vse narode!“, zapovedal je Kristus! O, ko bi daner Lil na svetu, vzeli bi bič in — tako dalje!!

**V Gorici ni več „ruskih“ zastav!** — Tržaski „Piccolo“ je priobčil dopis iz Gorice o pogrebu pok. Eržena, katerega se je udeležilo tudi naše „Slovensko bralno in podporno društvo“ s svojo zastavo, kakor omenjamo na drugem mestu. Dopisnik piše, da je pri pogrebu vihrala hrvaška zastava, in upraša, kaj ima opraviti Hrvaška v Gorici, in kako se pride do tega, da se uporabljajo v Gorici hrvaška zastava? Tako dopisnik, ki ne pozna razločka mej belim in črnim in vendar čenča o tem, česar ne ve in ne pozna. Zadovoljni pa moremo biti, da smo se zblížili Hrvaški, ki nam v časih posodi kako zastavo, da si jih naši ljubeznivi Goričani ne bodo morali izposojati celo gori v barbarski Rusiji, kakor se je to dozdaj godilo, kajti v Gorici ne vidijo radi slovenskih zastav!

Goriškemu kvascu povemo, da belomodro-rdeča zastava (od zgoraj doli šleto) je slovenska zastava, a hrvaška ima iste barve, a v redu: rdeče-belo-modro; ako slovensko zastavo narobe obesimo na drog, kakor se velikokrat vidi, namreč: rdeče-modro-belo, je to srbska in črnogorska zastava; res je uposled, da ima ruski narod enako zastavo, kakor ni. Slovenci. — Vsi Jugoslovani in ruski narod imajo torej enake narodne barve, kar je prav čudno, da so jih ohranili od najstarejših časov do današnjih dni. Te barve so nam vsem narodna svetinja, katere si ne pustimo sramotiti od nikogar. To naj si zapomnijo naši irredentovski kričarji in z njimi — vsakdo od najnižjega do najvišjega!

**Na Gradu** v Gorici so imeli v ponedeljek navadno „sogro“ z javnim plesom. Ljudij se je vse trlo, med temi tudi veliko zijaštih mater s svojimi otročiči. Še pozno po noči so se vracali starši od plesa, mnogi očetje vinjeni, matere vesele, a za njimi so capljali zaspani otročiči. Pa hočete, da bo kaj prida iz take mladine? Šola in cerkev ne moreta delati čudežev! — Sploh se v Gorici silno gosto ponavljajo taki javni plesi, kjer ljudstvo zapravi silno veliko denarja, mladina pa — postenja. Mestno županstvo kaj rado dovoljuje javne prostore za take plesne. — In vendar so naši pobožni katoličani zadovoljni s sedanjo mestno vlado! Ako bi bila véasih tudi jedna procesija na Sv. Goro manj, a da bi mesto takega „delovanja“ zaprečeli vsaj jeden tak javni ples, naredili bi Bogu večjo čast in ljudstvu večjo dobroto. S procesijami in romanji pa ne bo pomagano brez — dela. Bog je dejal: moli in — delaj!

**Na ženskem učiteljskem** je par mesecev nadomestoval g. prof. Motz zbolelega ravnatelja g. Fr. Hafner-ja. Zdaj pa je g. ravnatelj povsem oktrval in zopet nastopil svojo službo.

**Naznanilo.** — „Goriška tiskarna“ A. Gabršček naznanja, da od ponedeljka dalje pojde po deželi potovalni zastopnik Anton Nanut iz St. Andreža, ki poseti vsa županstva, duhovske in pošne urade, učitelje, trgovce, uradnike itd. z uzorci raznih tiskovin iz zaloge (vseh nad 100 vrst) in z uzorci posetnice, zavilkov, trgovskega popirja s tiskano trdko, računov itd. — Ob enem bo nabiral naročnike (tudi za posamične snopice) na „Slovensko knjižnico“, „Knjižnico za mladino“ in „Kuzipot“. — Zastopnik ne bo sprejemal za nas plačil, narveč vse pošiljate se pošljejo bodisi po povzletju ali pa se plačajo pozneje po položnici pošne hranilnice. — Isti zastopnik prodaja iz neke praške tovarne razne stroje za poljedelstvo, plakte za vozove itd.

**Saml smo krivi.** — St. 9. — Med podgorsko in standreško občino je neki prepír radi urenjenja Soče. Podgorci bi na svoji strani radi napravili bran, da bi jim Soča ne silila toliko na njihovo stran. To bi pa imelo neizogibno posledico, da bi se Soča navalila na drugo stran ter standreški občini izpodjedala svet. In temu se po vsej pravici upirajo Standrežci. Proti razsodbi c.

kr. namestništva, ki je z neko utesnitvijo (da bi se moral bran koj odstraniti, če bi se pokazalo, da dela škodo Standrežcem) dovolilo Podgorcem napraviti bran, uležili ste obe občini utok na ministerstvo, Standrežca v slovenskem, Podgorca v tujem jeziku.

Za podgorsko občino, ki ima dva posilca v deželnem zboru in ki bi se morala kot krajna slovenska postaja tim trdnješe upirati vsakemu tujemu navdu, to ni posebno častno. Lahom in Nencem bi pač ne prišlo niti v misel, podajati kak utok v kakem drugem nego v svojem jeziku. Zakaj smo prav mi tako brezpametni, da sami pospešujemo svoje potujevanje? Ali nas ne tlačijo že dosti naši protivniki?

Prosimo svoje prijatelje v mestu in na deželi, da nam naznanijo vsak slučaj, v katerem se klo — bodisi kdorkoli, zupan ali zasebnik — v svojih ulogah na katero-si-bodi oblast poslužuje tujega jezika. Čas je, da napovemo resen boj mládnosti in nezavednosti in ta boj odločeni smo ustrajno izbojevati z vsemi sredstvi, ki nam stoji na razpolaganje, ne zmenec se za to, če kdo radi tega tudi ustnice namrdne. Nad osebo stoji nam stvar! In ta je velevažna! — Vse rodoljube prosimo, da sodlujejo v tem boju. Ako greši n. pr. kak naš trgovec ali obrtnik, tedaj naj njegovi zavedni odjemalci ne gredo več k njemu, dokler se ne pobiljša. Ako greši zupan, treba napeti vse moči, da pri prvih volitvah pade, ako se noče udati itd. Kjer zavednost sama ne deluje v občne narodno korist, tam je treba drugačnih, posilnih sredstev, kajti skrajni čas je že, da nehmo hlapčevati na svoji zemlji osobnim tujcem. Pokazimo, da Slovencev hoče biti na svoji zemlji svoj gospod, a tujec se mora uklanjati, ako hoče dobiti kruha!

**Saml smo krivi.** — St. 10. — Trije Birsji iz Ribemberga so stali pred okrožnim sodiščem; eden je imel za zagovornika dra Staniča, druga dva pa nekoga Laha. Stanič je govoril slovenski, laski odvtoik pa laski; — vsled tega je govoril laski tudi dr. pravd. namestnik dr. Sanzin in edino laska je bila tudi razsodba. Ako bi bila vzela slovenskega odvetnika tudi druga dva Birsja, vsršla bi se bila vsa obravnava v slovenskem jeziku, ker bi dr. Sanzin v tem slučaju tudi govoril slovenski, in stranke bi bile vse lepo razumele. Tako pa, vidite čitatelji, Slovenci sami oviramo izvrševanje narodne enakopravnosti, kar je neodpustljiv greh. Sicer pa moramo povedati v tolažbo vseh rodoljubnih čitateljev, ki se zdaj gotovo jezé na omenjena Birsja, da sta ona dva Birsja, ki sta vzela laskega zagovornika, takoj spoznala in obžalovala svoj pogrešek, kajti tudi njima je bilo zelo ugodno pri sreč, ko je dr. St. slovenski zagovarjal. Ako bosta zopet kdaj potrebovala zagovornika, ne pojmeta več k Lahu ampak k Slovencev!

**Radodarni doneski.** — Za „Slogine“ zavode je dalje došlo: Namesto venca r. g. Ant. Erženu zložili prijatelji 10 gld. — Č. g. Valentinčič Stefan v Mirniku 1 gld. — Gosp. Leop. Bolko 2 gld. — Gosp. Anton Koren 1 gld. — Preč. g. Miklavž Kocjančič v Ročah 5 gld. — Gosp. prof. Ant. Santel 1 gld. — Gosp. Radovič Peter na Nabrežini zbral v fantovskih družbi 2. t. m. v gostilni Ivana Radoviča 2 gld. 40 kr. — Preč. g. Leban Andrej, vodja na Sv. Gori, 1 gld.

Presrečna hvala rodoljubnim dobrotnikom!

**Sadna kupčija** je prav živahna. Česnje so še zdaj zelo drage, ker jih ni posebno veliko. Drugega sadja bo ponekod zelo malo, nekaterega pa prav nič. Bolje kaže za grozdjem, ako ga Bog obvaruje. — Na sadnem trgu v Gorici so nekemu prekupčevalcu zaplenili tehtnico, ker je grozno sepletil uboge kmete. Pozor! — Marsikateri pritožbe se čujejo tudi proti javnim tehtnicarjem. Te dni je bilo več oseb v našem uradništvu; kdor ima še kako pritožbo, naj se oglasi, da vse pritožbe skupno porabimo na primernem mestu.

**Pozor na krone.** — Zadnji čas je prišlo v promet veliko ponarejenih kron, katerih ni težko spoznati že po barvi in glasu. Najlože jih pa spoznamo po tem, da nimajo na obrocu napisu ali okraskov. Pozor torej!

**Posojilnice na Goriškem.** — Gosp. Ivan Lapanje iz Krškega je bil pretekle dni v naznanjenem redu v večjih krajih slovenskega dela naše dežele, da poskusi, ali bi se ne dale osnovati posojilnice. Rodoljubi so mu sli povsod radi na roko in so obljubili, da napnejo vse moči v dosegajo zaželjenega namena. — V nekaterih krajih so se vsršla sicer že večkrat poprej razna posvetovanja, a do uresničenja ni prišlo. Dal Bog, da bi bilo zdaj bolje! — Posojilnica so se ustanovile v Boleu, Kobaridu in Kanalu.

**Iz St. Petra pri Gorici** smo prejeli pritožbo, da nekateri domači mladeniči prepirajo italijanske pesmi. Tako n. pr. je bilo slišati v sredo zvečer v neki gostilni, kako so se „urili“ v italijanskem petju. Ubrali so glasove, ki so zalili ne samo slovenska, nego tudi italijanska ušesa. Mejssebojno so govorili slovenski — prepevali pa italijanske pesmi. To je neodpustljiva sramota!! Ali ni v St. Petru nikogar, ki bi imel kaj

veljave pri nezrelih mladcih in da bi jih poučil, naj vendar ne delajo tolike sramote, lepi slovenski vasi?

**Iz Ajdovščine** smo dobili poročilo, a tamošnja posojilnica sicer tiho ali vsrtajn deluje ter si utrjuje stališče. Nadzornik „Zvez slovenskih posojilnic“ g. Ivan Lapanje je pretekle dni tudi v Ajdovščini in je naš posojilnično delovanje v najlepšem redu. — To pojasnilo nas zelo veseli, ker bali smo se že, da posojilnica hira že pri rojstvu, ke ni bilo nič slišati o njej v javnosti. Zdaj smo se pa prepričali, da posojilnica hodi zel previdno tisto pot, katero je hodila „Goriška ljudska posojilnica“.

**V Kobaridu** so dokončale občinske volitve. Povedali smo že naprej, da se bosta borili dve stranki, ki sta nastale še le v zadnjih štirinajstih dneh: delj prejdobri prijatelji so se razdelili v dva taborja. Zakaj? — Povedali smo, da se je komisija odločila z sodnijsko poslopje v gorenjem koncu trga in občinsko starasinstvo je takoj kupilo določen hišo. To pa ni bilo po volji drugemu koncu ki je želel sodnijo na trgu poleg cerkve (nekdanje Pincevo ali Pagliaruzzijevo poslopje) — Dne 30. maja so začele volitve in nasproti niki določene sodnije so napeli vse moči, da vržejo staro starasinstvo in takó morebiti s pridobé sodnijo na trgu. Prvi namen so večinoma dosegli, to je staro starasinstvo je po večini podleglo, in prišli so do občinske vlad skoro sami novi možje.

Po našem mnenju je bil ves ta boj nepotreben in to iz dveh razlogov. Prvi je ta: da se je merodajna komisija izrekla proti Pincevi hiši, — v tem pogledu torej ni bilo mogoče doseči sodnije tam, kjer so jo mnogó želeli. Drugi razlog je pa ta, da se določitev poslopja ne dá več razveljaviti, vsaj posebno lahko ne. Kakí novi koraki v tem pogledu bi utegnili edino le zavleči vso reč — ali pa še kaj hujšega. — Prav žal nam je torej, da se je bil unel takó nepotreben volilni boj v našem prijaznem kobarškem trgu. Nadejamo se pa, da se vihar zopet povsem poleže, ke bo vse jasno in ko bodo vsi možje uvidevali, da tudi bivše starasinstvo ni prav nič oskodovalo koristij kobarškega — trga, torej Kobarida v celoti. Da pa marsikomu ne bo ljubo, ako ne bo imel sodnje takoj poleg svojega doma, to je naravno. V tem pogledu morajo biti jedni nezadovoljni; ako bi se bila komisija odločila za hišo na trgu, bi to ne bilo ljubo temu ali onemu v drugih koncih itd., ali na take osebne koristi ni mogoče gledati pri takó važnem koraku.

**Izpod Čavna** smo prejeli obširnejši dopis o občinskih volitvah v Kamnjah. Ker je pa toča že minila, ne da bi bila pobila prejšnje selve, zato ne priobčimo dopisa v celoti, ampak povzamemo le bistvene točke.

Županija Kamnje se deli nekako v dva nenanca dela: Kamenjcev je pri priliki dvetretjina, Potočanov pa jedna tretjina; ti dvoji ne živé med seboj v najlepši prijateljnosti. Dne 4. t. m. so pričele občinske volitve in pri tej priliki so si stali kar naravnost nasproti. Ali Potočani so znali lepo molčati in skrbno pripravljati se. Nasproti Kamenjcem so se kazali niroljubne in da so zadovoljni z razdelitvijo 18 obč. staraslin v razmerju s številom prebivalcev, ali na tihem so se dogovorili s sosednjimi Brejci, da jim pridejo na pomoč. — In takó se je zgodilo. Na dan volitve so kar vrel Potočani in Brejci na volišče, vsi do zadnjega so prišli, ali le v posamičnih oddelkih. Kamenjci so skoro obupali; in propadli bi bili, da jim niso prihiteli na pomoč sosednji Skriljani in nekateri Vrtovinci — in zmagali so. Ta zmaga je Kamenjce takó navdušila, da so sli tudi v II. razredu pogumno v boj in zmagali so. V I. razredu pa nasprotnikov ni bilo več na volišče in takó je bila dobljena zmaga na vsej črti.

Takó je za enkrat končala ta huda vojna. Ali propadli bojevnikji se niso zgubili vse nade, marveč so podali običajni utok in upajo, da proderajo z njim. Ali dopisnik zatrjuje, da se Kamenjci ne boje niti novih volitve, ker se bo lo znanl pripraviti na nje: Skriljani in Vrtovinci pridejo drugič se v podivrojenem številu na volišče. Naposled priporočta dopisnik složno postopanje Kamenjcev in njih prijateljev.

**Mlin v Stračeah** je nehal mleti že s koncem aprila. Zdaj razprodajajo zadnje ostanke v zalogah. Čaje se, da ta mlin spremene v predilnico. Želeti bi bilo, da bi se to res čim prej zgodilo, kajti škoda v delavskih krogih je velika vsled prenehanja dela v mlinu. — Namesto Ritterjeve dobivamo zdaj ogersko moko, ki je uničila omenjeni mlin. Nekaj moko prihaja v deželo tudi iz velikih mlinov g. Vinka Majdica v Kranju in g. Petro Majdica v Mengišu (pri Kranju). To sta dva odlična narodna veleobrnika, ki zaslužita vso podporo od strani slovenskega prebivalstva. Moko iz svojih mlinov pošiljata daleč po svetu, celo na Angleško!

**Medveda ustrelil** je g. Rafael Fabiani, sin postarja v Stanjelu, zdaj c. kr. gozdar pri Ilirski Bistrici. Šel je v torek sam na lov v Povežnico, kjer je še zdaj do 2 m. snega; zvečer ob 9. uri mu je prišel

nasproti medved, katerega je počkal do 15 urakov oddaljenosti, potem mu je posvetil n ž s prvimi strelom ga je zadel v glavo, na kor se je medved zvalil v sneg. Na to je strelil se jedenkrat vanj. — Taca je 25 m. dolga in 14 cm. široka. Sodiijo, da je okoli 15 let star in okoli 200 kil težak.

**Pomoč ljubljani.** — Č. g. Stefan Kerkoč, vikarji v Lokavcu pri Ajdovščini, je zbral 81 gld. 40 kr. — Darovali so: Občina Lokavec iz obč. blagajni. 15 gl., Vidmar Jos., župan in Hmeljak Fr., trg. vsak po 5 gld., Kerkoč Stef., vik. 10 gld., Kompara Jan., st. 176, 2 gld., Po 1 gld.: Černigoj Ant. (Farbar), Stegovec Jan., Slokar Jos. 61, Slokar Jan., Čibej Ernest, Slokar Jos. 51, Blažko Miha, Kováč Jan. 188, Vidmar Jan. in Volk Jos. uč.: Batagelj Jos. in Volk Fran. vsak 60 kr., Po 50 kr.: Kodrič Marija, Kreečič Jarnej, Kete Fran., Čoha Fran., Bolko Leop., Čoha Anton, Čoha Josip, Čopič Fran., Kete Fran., Slokar Jak. 62, Kováč Jan., Žigon Blaž, Rusija Marijana, Kováč Stf., Velikonja Jan., Soban Ant., Černigoj Jan., Bratina Jan., Kompara Ant. 172, Kompara Ant. 186, Batič Jan., Hmeljak Ant., Nemec Fran., Bekv Andr., Čopič Andrej, Novinec Anton, Lokar Jos. in Kompara Ant.: v manjših svotah nabral gld. 1870.

Gosp. Anton Jerkič daroval za prodane fotografije 4 gld. katere so kupili gg.: dr. Stanič 2, Fon, gostil. in klob. 3, Lisjak kre-mar na Kornu 1, Kopač, svečar 1 in „Brek“ 1. Za dober uspeh pristavil Jerkič sam 1 gld., torej skupaj 5 gld.

Dalje je poslalo „Bralno društvo“ v Osoku 10 gld. — S prej izkazanimi zneski znaša peta zbirka 255 gl., 69 kr. Vse zbirke skupaj 1607 gld. 75 kr.

## Ostala Slovenija.

**Trst proti Reki.** — V zadnjem desetletju je Reka znatno pridobila na svojo stran promet iz Dalmacije, Črnogore, Bosne in Hercegovine (čez Metković), kar je Trst zelo občutil. V prvi vrsti je pomagal Reki nje zemljepisni položaj, vsled katerega je zveza z Dalmacijo za 8 do 15 ur krajša, zraven tega tudi prilicnejša in gotovejša, kakor ona s Trstom. Ta preobrat se ima zahvaliti v prvi vrsti zavzetim ogersko-hrvaškemu brodarstvu, ki je v zadnjih treh letih svojega delovanja znatno povzdignilo promet like z jugona. Te okolščine so dale vzrok avstrijskemu „Lloyd“ in drugim tržaškim krogom, da so se pečali s tem uprašanjem pri obnem zboru društva „Lloyd“, ki se je vršil 15. pr. m. V poročilu Lloydovega upravnega sveta citamo namreč nastopno: „Prepričani, da bi v pomorskem prometu z Dalmacijo, Črnogoro in Bosno-Hercegovino premagala popolnoma črna na Reko, ako ne bi mogli v isti meri doseči hitrost in ugodnost vožnje, kakor je ima zveza z Reko, zato predlagamo, da se za tako službo zgradi se eden novi naglični parnik za dalmatinsko obalo, ki bi nosil ime grofa Wurmbbrandta in imel hitrost 16 milj na uro.“ To predlog je zbor sprejel, kar pomeni, da je „Lloyd“ napel vse moči, kako bi zopet pridobil zgubljen promet na Trst. Pot iz Dalmacije na Reko je veliko krajša nego v Trst. N. pr. iz Kotora se pride čez Reko v Trst prej nego z Ljudovimim parniki naravnost. Polem tudi notranji promet parnikov v reškem zalivu je veliko boljši nego v Trstu. Reški parniki tudi v zimskem času redko kedaj zakasnijo, dotim tržaškimi se tudi po letu kaj taknega zgodi. S tem se ni pomozel samo potniški promet, nego se je tudi trgovina obrnila na Reko, in to ne le iz Dalmacije, temveč tudi iz Bosne-Hercegovine. To so opazovali v Trstu in na Dunaju in to je tudi dalo glavni povod ustanovitvi društva za korist Dalmacije, kakor tudi za logi dalmatinskih vin v Trstu. V tem smislu je govoril pri ustanovitvi tega društva sam grof Harrach, ki je naglasal potrebo zblizanja Dalmacije k Trstu in Dunaju, kajti ona se preveč zblizuje Reki, Zagrebu in Budimpešti... — Od strani ogersko-hrvaškega parobrodnega društva mislijo tudi na zgradbo novega parnika, ki bi imel hitrost prihajajočega Lloydovega, da takó odgovori na sklep občnega zbora društva „Lloyd“ glede zgradbe novega parnika za promet z Dalmacijo.

**Trst.** — Pri sv. Jakobu v Trstu je bil v ponedeljek slovesno umeščen za župnika preč. g. Anton Hrovatin. Župljani so privedli novemu župniku evajcio s tem, da so hise okrasili s zastavami ter razsvetili okna na predvečer umeščenja. — Politično društvo „Edinost“ bode imelo svoj občni zbor v nedeljo dne 23. junija. — Odbor istega društva je zaključil, da se društvo službeno udeleži 25-letne slavnosti „Naše Sloge“. — V Trstu na magistratu so izločili načrti za lokalno železnico Trst-Sava. Mestni magistrat poziva stranke na oged za slučajne priprave. — Tržaška „Slovska Citalnica“ je imela minoli mesec svoj občni zbor. Novemu odboru je predsednik zopet dr. Pretner; ostali članovi odbora so skoraj vsi iz prejšnjega leta. — S prihodnjim šolskim letom izpraznjeno je mesto stalnega učitelja za slovenske šole v tržaški okolici. Plača je 600 gl. (il. pl. razr.). Nadalje je razpisano za iste šole mesto začasnega podučitelja ali začasnega pomožnega učitelja. Prošnje z dokazi uč. sposobnosti, avstrijskega državljanstva ter znanja deželnih jezikov doposljati je mestnemu magistratu in sicer za službo učitelja do 15. t. m., za službo podučitelja ali pomožnega učitelja pa do konca julija meseca t. l.

**Kakó so mu ustregli!** — Poročali smo, da je tržaško redarstvo izgnalo iz Trsta nekatero italijansko častnikarje, ki so se preveč ogrevali za svojo prekoluzno domovino, a niso spoštovali gostoljubnosti naše države, ki jih je trpela več let v svoji sredi. Mež izgnanci je bil tudi glavni urednik tržaškega časopisa „Il Paese“, Eli Luzzatto, ki je moral zapustiti Trst v osmih dneh. Predno je odpotoval, so mu zbrali njegovi politički

somisljeniki — oboževalci Italije kajpak — za popolnito do Rima lepo svotico 6400 gld., da mu tako zagotovijo v njegovi domovini boljše prihodnost. Zdatj pa lahko umejemo, zakaj ni uložil utoka proti izgonu in se radovoljno udal izgonu. Nabrana svotica je bila zelo mična, s katero se da tudi v Italiji nekaj časa živeti in radi tega se gospod Elij ni upiral izgonu, posebno pa vsled tega ne, ker se je istodobno rešil tudi denarnih nadlog in finančne krize. Za tako lepo svotico bi se dal gotovo izgnati iz Avstrije se marsikateri bankrotirani goreci prekoluzni državljani.

**Kdo bode imenovan deželni glavarjem za Istro?** Po ugibanju laskih listov, kdo bode imenovan deželni glavarjem za Istro, sklepa „Naša Sloge“, da je definitivno odzvonilo glavarjenju g. Campitellija, s kojim ni bila zadovoljna nobena stranka. Sedaj se veliko govori o dru. Riziju in Cancianiju. Prvi je župan v Pulju in državni poslanec, ali še tako mlad, da si je le težko misliti, da bi mogel biti kos svoji nalogi. Drugi je odvetnik in župan v Poreču ter je v zvezi z močeno obitelji Polesini-Kamali, koja je baje na posebno dobrem glasu pri odločujočih krogih v Trstu. Da uprašajo nas, kateri teh dveh kandidatov nam je bolj po volji, odgovorili bi, da nam je čisto vsejedno, ali sede na stol deželnega glavarja istrskega jeden ali drugi teh dveh gospodov, ali sploh Peter ali Pavel iz sedanje večine, ker so vsi — jednaki! Nijeden izmed njih nima sposobnosti, da bi mogel vspešno upravljati to pokrajino ali voditi razprave v deželnem zboru, ko nijeden ne ume niti jedne same besediče jezika večine prebivalstva. „Piccolo“ si je dal brzojaviti z Dunaja, da je tam bival tržaški namestnik v isti zadevi. Brzojavili so mu pa tudi, da je dr. Campitelli izjavil, da ne sprejme čast deželnega glavarja, ako mu vlada ne dovoli proste roko glede jezikovnega uprašanja v istiski deželni zbornici. To pomeni po naše, da mu je spodletela čast deželnega glavarja.

**Vrl rodoljub.** — Klobuk z glave pred močmi, ki so v službah pri neprijaznih nam gospodarjih, a so v kljub temu delavni sinovi svojega naroda! Tak odličen naroden delavec je poztvovni uradnik južne železnice g. Ivan Resman. Kamor je prišel, povsod je v kratkem ozvil slovensko misel do nepričakovane stopinje. V Divači in na Nabrežini je se danes v hvaležnem spominu on in njegova iskreno narodna gospa soproga in živo pogrešno izgubo te vrle narodne dvojice. Pred par leti je bil prenesen na Stajersko v Velenje, kjer je tudi kmalu vse bolj oživel; nemški listi so postajali kar nestrpni. Gospod Resman si je pridobil v vsaj šalski dolini občeno spoštovanje in vsi so se težko ločili od narodnega vsrjnega delavca. Zadnji čes je pa postal načelnik postaji v Zalognu na Kranjskem. Častitamo vrlomu prijatelju!

**Meščansko stavbiško društvo v Ljubljani.** — Zanimanje za to novo, občerkovno podjetje je toliko, da utegne biti v kratkem podpisana svota 200.000 gld. Tudi zunanji krogi so spoznali važnost tega podjetja in se ozlašajo za pristop.

**Podpore.** — Za popravo po potresih oškodovanih poslopij v prizadetih krajih Kranjske je vlada za sedaj razdelila večje svoto, in sicer je dala: za kaniški okraj 35.000 gld., za kraj Ljubljanska okolica 30.000 gld. in za krajški okraj 12.000 gld.

**Celjska slovska gimnazija.** — „Neue Fr. Presse“ je prijavila anonimen članek zoper slovske zahteve glede celjske gimnazije. V tem članku se pozivljajo poljski poslanci, naj prislijo vlado, da se bo držala znane resolucije, katero je v tem oziru sklenil deželni zbor Stajerski. Ta članek je spisal znani levčarski agent v poljskem klubu, bivši sekijski načelnik Edward vitez Gniwosw.

**Koroško.** — Mej najhujšini slovenskimi nasprotniki na Koroškem igrajo veliko ulogo — defraudante. Tekom nekaterih mesecev je kar trem takim liberalno-nacijonalnim postenjakom padla krinka raz obraz. Najprej si je končal življenje deželni poslanec in notar Jobst v Brezjah, ki je svoje klijente grdo skabel; prokurist celovške firme Mayer je izpraznil „lagajno in pobegnil, sedaj pa je odnesel kopita podpredsednik razupitega „Bauerbunda“, ravnatelj Morove tovarne v Vetrinjah, jeden najglasnejših nemških pravkov. Zapustil je obilo dolgov in ukradel približne siromasnih delavcev. Z lepimi nasprotniki se morajo boriti koroški Slovenci!

## Društvene vesti.

— Iz Kobariča, dne 6. junija. — Dne 31. maja t. l. zbralo se je na vabilo g. Iv. Lapanje-ta precejšnje število zborovalcev pri g. Maseru. — Gospod Iv. Lapanje razjasnil je živimi besedami namen posojilnice. Navdušeno se je sprejel predlog, ustanovi naj se za Kobarič in okolico že dolgo pričakovana posojilnica. Na to se je volil odbor, ki steje 7. udov in sicer: načelnik Jurij Petermel; Josip Rakušek, župan, Jos. Rakoveček učitelj, Franc Miklavčič posestnik, Franc Dominik c. kr. okr. šol. nadzornik, Anton Juretič posestnik, Andrej Masera pos. Računski nadzornikom se bili voljeni: Kranjski Franc, župnik v Breginju, Andrej Mesar vikar na Livku, Ivan Sedej vikar v Borjani. Dal Bog, da bi kmalu začela pslo.ati nova posojilnica z nemejejim porostvom.

G. Lapanju izrekamo za njegov trud srčno hvalo. Bog ga živi!

**Občni zbor telminske posojilnice.** Pisejo nam iz Tolmina: Vdeležba društvenikov je bila srednja. G. načelnik v svojem nagovoru pojasni kratko zgodovino naše posojilnice. Na to da besedo zapisnikarju nadzorstva, ki je spomnil načelnikovo poročilo ter s času primernimi besedami obelil puste številke. H koncu je pozivljval vse stanovce k skupnemu delu pri posojilnici. Konečno je prečital račun 1. upravnega leta, to je, od 2. apr. l. l. do konca l. 1894.

Po končanem poročilu oglašil se je c. g. župnik z Idrije ter se zahvalil v imenu občnega zbora, da je načelstvo in nadzorstvo tako častno rešilo svojo nalogo. Sporni se v prvi vrsti g. knjigovodje, mladega Cazafora, in sploh vsega načelstva, ki so brezplačno skoz velo leto se trudili. Zato je pozval občni zbor, naj v znamenje hvaležnosti vsane, na kar so se vsi vzdignili. Nekateri društveniki so izrazili različne želje gledé posojevanja, ali občnemu zboru se ni zdelo še primerno spreminjati pravil, vsled česar je ostalo vse pri starem.

Na predlog g. župnika z Idrije bilo je zopet izvoljeno prejšnje nadzorstvo in načelstvo, le namesto g. Ivančiča, preselivšega se na Serpenico, je bil izvoljen č. g. kapelan Čigoj, ki prevzame namesto g. tajnika O. Gabrščka, tajništvo, in zadnji pa službo denarničarjevega namestnika.

Iz računa je razvidno, da bode naša posojilnica častno zastopana na polju narodnega gospodarstva. Upamo, da se bode edalje bolj razvijala in mnogo koristila toln. prebivalcem. Zato pa je vsak rodoljub dolžan jo podpirati, pomagati z dobrimi sveti, in jo pri ljudstvu priporočati.

## Razgled po svetu.

**Dunaj.** — Kakor smo poročali že zadnjič, razpuščen je dunajski mestni zastop in imenovan vladni poverjenik, ki je prevzel vse delovanje mestne občine v svoji roki. Njemu je dodeljeno 15 svetnikov: 7 liberalcev, 7 antismernih in 1 divjak. Po statutu se morajo vršiti nove volitve v teku šestih tednov, a liberalci želé, da bi se vršile še-le meseca septembra. To je vse mogoče pri nas. Tudi v Podgradu niso še volitve razpisane vkljub temu, da je naš šest tednov preteklo še pol leta povrh.

Naert volilne preosnove so pridobili dunajski časopisi. Ta načrt je izdelal podotsek velikega odseka državne zbornice. Po načrtu bi se pomnožilo število poslancev za 47 in sicer 13 bi si jih izvolili delavci, 34 pa mali obrtniki. Teh 34 pa bi se razdelilo: 7 na Česko, 1 Dalmacijo, 8 Galicijo, 2 Spodnjo Avstrijo, 1 zgornjo, 1 Solnograsko, 3 Stajersko, 1 Kranjsko, 1 Koroško, 1 Bukovino, 3 Moravsko, 1 Slezijsko, 2 Tirol, 1 Goriško, Trst in 1 Istro; delavski poslanci pa so razdeljeni: 4 na Česko, 1 Dalmacijo, Kranjsko Istro, Trst in Goriško, 1 Galicijo in Bukovino, 3 doljno Avstrijo, 1 zgornjo in 1 Stajersko-Koroško.

Izvozní „Nenes Wiener Tagblatt“ obsojajo vsi dunajski listi podotsek načrt o volilni reformi. Levčarski listi napovedujejo, da bo levica načrtu nasprotovala. „Arbeiter Zeitung“ pravi, da je ta načrt spomenik stamote koalicijskih strank.

— K volitvam v delegacije nam je pristavili, da zastopa Istro dala, poslanec Blankini in ne Spiničič, kajti naša isterska poslanska sta volila Blankinija, za katerega se je tudi zreb odločil. Nasprotno pa so glasovali dalmatinski poslanci Blankini, Perić in Dajnar za Spiničiča in Luginjo, katere sta za jeden glas propadla. V solhotu se je vršilo posvetovanje vzajemnega ministrskega sveta pod cesarjevim predsedništvom. Pri presvetovanju so bili navzoči vzajemni ministri grof Goluchowski, pl. Kallay, Krigshammer, ministrska predsednika grof Windischgrätz in baron Banffy ter minister Josika. — Delegaciji ste bili uteraj odprte. Cesar jih slavnostno sprejme jutri.

**Iz državnega zbora.** V seji poslanske zbornice 5. t. m. je predlagal posl. dr. Brzora d, sklicuje se na splošno obsodbo načrta o volilni reformi, vsled katere je vlada moralčno izgubila obstojno pravico, naj se sestra razprava o davčni reformi, dokler se odsek za volilno reformo ne izreče glede podotsekovnega načrta. Ministrski predsednik je izjavil, da želi, naj bi se odsek za volilno reformo brez odlašanja izrekel o predloženem mu načrtu. Brzoradov predlog se je odklonil. Koncem seje so posl. dr. Herold in tovarisni nujno predlagali, naj vlada takoj precizno določi, kako stališče zavzema glede volilne reforme, ako ne, naj se ustavijo posvetovanja poslanske zbornice za toliko časa, da se bo vlada mogla izjaviti.

**Ogerska.** — Lanskega leta po Košutovi smrti je prinesel madjarski časopis „Olsvad“ odprto pismo na cesarja, kateri je bil uzrok tiskovni pravdi radi razhajanja Njeg. Veličanstva. Pisec članka je bil oboje na leto dnij zapora. Kraljevska kurija (madjarska vrhovna sodnja) pa je uničila pravorek porote, ker so porotniki bili v nasprotju s svojo „dobo, to je zanikali so uprašanje o razhajanju Njeg. Veličanstva s 6 proti 6 glasovi, nasprotno pa potrdili uprašanje o krivici s 7 proti 5 glasov. Vsled tega se je vršila ponovna razprava pred porotniki, ki so pa obe uprašnji zanikali z 8 proti 4 glasom: Tako je obdolženec popolnoma oprošten. — Sploh imajo Madjari za svoje židovsko-liberalno časopisje popolno tiskovno svobodo. Ti časopisi smejo pisati tudi o vladarski hiši, kar se jim poljubi, a ničesa se jim ni bati! To nam dokazuje tudi zgornji slučaj. — Banffyjeva vlada je na propadu: Tudi Tisza in drugi so se prepričali, da se ne da več rešiti — le zavleči se more propad do jeseni, ko se snide zbornica.

**Romunija.** — Dne 25. m. m. je bila prva obletnica radi spomenice v Kolosvaru obojsenih romunskih rodoljubov. V Bukareštu so ta dan proslavili na dostojen način. Zvečer so se zbrali dijaki v nekem prostoru, kjer je govoril novinar Robert Fava, naglasivši, da ni daleč čas, ko bodo romunske trobojnice svobodno plapolale v Madjarski. Govorili so se nekateri drugi rodoljubi. Na koncu so odposlali brzojvo-ni podrav romunskim mučnikom. Madjarski časopisi se hudejejo in prašajo, kje so bile oblastine. — O da, čas bi ž bil, da bi se pojavile oblasti, ki bi naredilo konec azijskemu divjanju madjarskih sovinitov; Slovanov in Ronuncev je večina, a nimajo najmanjših pravic v državi! Takej krivici bi trebalo narediti konec!

**Italija.** — V nedeljo so se vršile ožje volitve, pri katerih je izvoljeno 29 vladnih 13 ustavnih opozicijonalcev, 9 radikalecev in 3 socijalisti. Splošno se računi, da je izvoljenih 336 vladnih in 155 opozicijonalnih poslancev.

— Dne 30. m. m. je umrl v Rimu kardinal Ruffo-Scilla.

— Italijanski časopisi se pečajo z zadevo Crispi-Herz, to je z zadevo, v kateri je Crispi obdolžen, da je kot minister trgoval z odkikovanji v svojo korist. Sploh je moral slišati Crispi strahovitih očitanj in dolžen, da v drugih državah kar debelo gledajo, kakó more mož na vse molčati. Časopisi so mu izrekli vse, kar je sploh mogoče, a ni-jeden ni tožen, ker Crispi molči in si misli: „kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce“.

**Nemčija.** — Iz Berolina so brzojavili, da je prišlo do razpora ob rusko-nemski meji. Mejni ruski vojaki so baje preganjali 2 kilometra čez rusko mejo četo navideznih izseljencev radi volunstva; dve osebi sti zaprli. — V raskijuni seji nemškega državnega zbora dne 25. pr. m. je prišlo do popolnega razkola mej vlado in konservativci. Zadnji so ostro napadali vlado, a ministri se za to niso zmenili. Ko so govorili glavni konservativni govorniki, se je nalašč zadrževal zunaj zbornice knez Hohenlohe.

**Francija.** — V poslanski zbornici francoski je predložil ministrski predsednik načrt zakona, v katerem zahteva 250.000 frankov za povzdigo spomenika onim franc. vojakom, ki so padli leta 1870, v obrambi domovine. Proti temu načrtu pišejo mnogi časopisi, ki trde, da bi s tem spomenikom spominjali „Francoze le na žalosten poraz. Tudi nekdanji vojni minister du Baral protestuje proti spomeniku. On veli, da je dovolj spomenik Gambettin, zraven katerega plače poražena Francoska in ki spominja na vojno l. 1870.

— V Franciji se pripravila zopet neka „Panama“. Javljajo namreč, da bodo preganjani radi goljufije pri južni železnici nekateri senatorji in zastopniki, kakor tudi druge odlične osebe, Skoda, koje je vsled tega država trpela, znaša baje 10 milijonov frankov. Pravosodni minister preiskuje stvar, ki pride še-le v drugi polovici tega meseca v zbornici v razpravo.

— Francoski zdravnik Pasteur je odklonil odkikovanje, katero mu je namenil dani nemški cesar. Odklonil ga je pa vsled tega, ker ne more pozabiti osodopolno francozko-nemsko vojno l. 1870. O priliki kielske slavnosti je namenil odkikovati nemški cesar dva druga francozka učenjaka s takim redom („pour le mérite“) ter nekatero pisatelje in umetnike. Ali bosta tudi ona sledila zgledu Pasteur-ovega rodoljublja?

— Dne 30. pr. meseca je interpeloval v senatu socijalist Beaumanoir o zunanjih politiki vlade. Interpelant je rekel: Francozka mornarica v Kielu ni na pravem mestu. Po četrstoletnju zveza Alzacija želi zvedeti, je li svrha vladni politiki v Kielu odnemanje Alzacije od strani Francije? Francija ne želi volitve, no kakšno ulogo bo igrala v Kielu? Ali smo imeli v Japanu posla? Minister zunanjih poslov je na interpelacijo nemudoma odgovoril rekoč, da je zahtevala v prvi vrsti korist države, da je Francija posredovala mej razporom Kine in Japana. Kielske slavnosti niso v nasprotju z današnjim francozko politiko. Francija je odgovorila le činom mednarodne uljudnosti, prav tako, kakor druge države.

**Belgija.** — V ministrskem svetu so razpravljali uprašanje o aneksiji (pripojenju) Kongo-države. Kralj Leopold II. je bil povabil k sebi vse ministre in naprosil, naj zahtevajo od zbornice potreben kredit, kako bi se mogla upravljati država Kongo neodvisno od Belgije. V ministrskem svetu so pa sprejeli predlog odbora, ki glasi, da se odloži aneksija Konga. Minister zunanjih poslov se ni ujemal s tem zaključkom in je vsled tega dal ostavko.

**Formoza.** Na Formozi se je bil boj mej domaćini in Japonci. Poslednji so že zasedli dve pristanišči na severu tega otoka. Treba bode pa se hudih bojev, predno Japonci popolnoma dobé otok v svojo oblast. Predsednik nove republike je vajen bojevanja. Bil je poveljnik izrednih kitajskih čet v Tonkingu, ki so se pečale z roparstvom. Predsednik ve, da sedaj za svoje ljudi ne najde več pripravnega kraja in se bode na vso moč brnil. Japonski admiral Kobojata je imenovan formoskim podkraljem in bode gotovo imel hud boj, predno zasede svoje mesto. To bode tem težje, ker so Japonci precej onemogli od prejšnjih bojev in so zaradi tega z veseljem že bili pozdravili mir. Predsednik na Formozi sicer nima dosti vajakov, a so najbrž boljši, kakor drugi kitajski vojaki, ker so se dolgo pečali z ropanjem. Če bi Japonci na Formozi imeli hud boj, bi utegnili Kitajci to porabiti, da jih preženo iz Kiaotonga, na kar jih bode prigovarjala Rusija.

**Razne novice.** V Trstu so zaprli štiri anarhiste, ki so prišli iz Italije praznikovat v Avstrijo. Kot nepoklicani gostje so s svojim obnašanjem razhajavali ustavní čut naše države. Mej zaprtimi je tudi Tržačan Rovigo, ki je bil že večkrat pod ključem radi svojih anarhističkih idej. Prepevali so Caseriovo himno. — Javljajo, da se deželni zbor isterski snide že v mesecu avgustu v daljše zasedanje. — V Rimu (Italija) so napadli v nedeljo radikalnega poslanca grofa Ferrarri-a ter ga smrtno ranili iz samokresa. On je kandidoval pri poslednjih volitvah proti socijalistu Barbatu in je tudi bil izvoljen. Napadalec iščejo; zaprli so pa nekega črevljarja kot amora sumljivega. Zdravniki ne upajo na Ferrarrijevo ozdravljenje. — V Perigueuxu (Francija) je bila na Vinkosti slavnost tamošnjega telovadnega društva. K slavnosti so prišli tudi češki Sokoli s praznim podzupanom dr. Podlipnem na čelu ter so bili sijajno sprejeti. Glasba je svirala „Kde domov mi“, a občinstvo je klicalo „Na zdar!“ Mestni župan je izročil dr. Podlipnemu darilo perigueuxih gospá: dragoceno

zastavo, v kateri so bili uvezani grbi deželne češke krone in mesta Perigueuxa. Dr. Podlipny je bil na večerji pri prektu, kjer je bil navzoč tudi francoski predsednik Faure. — V sredo so odkrili v Mangenti (Italija) spomenik franc. maršalu Mac-Mahonu. Odkritju so bili navzoči italijanski vojni minister v zastopanju kralja, francozko vojaško odposlanstvo, potem italijanska vojaška odposlanstva, prefekt in oblastine. — Pri ožjih volitvah dne 2. t. m. izvoljeni so bili v Milanu tri republikanski poslanci, mej temi tudi načelnik milanskih težakov, ki je objubil, boriti se za pravico in resnico. Svojo objubo je zaključil: „Ako zadano reč zavzemaj plju-nile mi v obraz!“ — V Bukareštu je imela romunska liga svoj kongres, pri katerem si je izvolila dra. Lu egerja za častnim članom. Ta izvolitev je dala povod, da je izstopilo iz lige več vladnih pristavov. — Iz Carigrada potrjujejo vesti, da so Beduini ustrelili angleškega podkonzula v Džedi, a konzula in se dva pomočnika ranili. — Angleško brodogeje s 23 ladnjami in 10.000 vojniki pod vodstvom treh admiralov je prispelo v Beirut. — Na Formozi je prišlo do živega mej Japonci in ustaši, ki so proglasili Formoso za ljudovlado. Ker so ustaši nasprotovali Japoncem pri izkrevaanju, so isti uporabili topove in ustaše pregnali. Japonci so zasedli Kelung, Kinezi pa zgubili 300 oseb.

## Razgled po slovanskem svetu.

**Česka.** — Narodopisno razstavo obiskuje povprečno 8000 oseb na dan. Število obiskovalcev je že čez 250.000. V jednem oddelku razstave je videti 1 milijon krajecarjev (po 2 vinarja). V razstavnom vrtu koncertuje dnovoma češka kapela Kovatovicova ter svira izključno slovanske komade. — Češki Nemeč so zaključili, privedli l. 1898. v Prag gospodarstvo razstavo. Ko so za ta sklep zvedeli Čehi, zaključili so, privedli istodobno češko razstavo v Brnu. — Knez Hugo Salm je odklonil izvolitev predsednika moravskega gospodarskega društva iz razloga, ker ni vošč češkemu jeziku in mu vsled tega primanjkuje za to mesto potrebna usposobljenost. To je pač pravičen mož! Da bi bilo mnogo takih! — O priliki dopolnilnih volitev v Moravski za državni zbor je prišlo do sporazuma mej moravskimi Mlado- in Staročehi. Ta sporazum se razširi tudi na vso politično delavnost moravskih Čehov. Poslanca dr. Zabeč in Tutek sta prevzela vodstvo sporazumljenih strank v Moravski. Češki klerikali niso pri sporazumu zastopani. V državnem zboru so bolj priključujo mladočehomski klub, a katerim bodo v odločni opoziciji proti vladi in trom koaliranim strankam.

**Dalmacija.** — Za deželnozbornsko volitve v Dalmaciji se pripravila tudi dalmatinska hrvaška narodna stranka. Dr. Klaič in dr. Bulut sta sklicala shod župnikov in Split na dan 9. t. m., pri katerem bodo razpravljali o korakih gledé na to volitve. Borilo se bodo tri stranke in sicer hrvaška zmerna (Klaič) in stranka prava (Blankini) ter arboautonomasi. — Od 1. julija naprej začne dnevna pošta in prevozna zveza mej Kotormo (Dalmacija) in Cetinjem (Črna gora). Te pošte je pač bilo živa potreba, kajli ernogorsko stolno mestece je imelo vse premalo zveze z avstrijskim ozemljem.

— Lesinski škof Fulgencij Carev je tudi izdal okrožnico na podrejeno duhovstvo gledé na prihodnje deželnozbornsko volitve. Primorski italijanski časopisi pričujejo okrožnico na prvem mestu, kar pomeni; da jim posebej ugaja. Okrožnica sama ob sebi je silna onim isterskih škofov. Ali bo imela kak poseben uspeh, ne moremo vedeti, kajli dalmatinskih razmer ne poznamo dobro, vendar pa upamo, da stori narodno dolžnost tudi tamošnje duhovništvo, ki je polno rodoljublja in svojetasno bilo rešitelj hrvaškega naroda izpod avtonomškega jarma.

**Hrvaška.** — Stranka prava je imela župni shod v Zagrebu, h kateremu je prišlo veliko število članov. Poročajo, da je nastal v stranki razkol v toliko, da je odstopil od klubovega predsedništva baron Rukavina, dr. Frank baje pa od predsedništva saborskega kluba in od vodstva „Hrvaške“. — Baron Ožegović je dobil dovoljenje za predhodna dela za železnico od Karlova (Hrvaška) do Knina (Dalmacija). Ta proga bi šla od državne železnice v Karlovcu prek Turana, Krnjaka, Veljuna, Blagaja, Slunja, Rakovice, Dreznika, Petrovasela itd. do Knina, kjer bi se zjediniła z železnico Knin-Split.

**Bosna-Hercegovina.** — S 1. oktobrom se ustanovi jedna nova rezervna stotinja pri vseh starih bosensko-hercegovskih polkovníjah. Cesarski ukaz je že priobčen v vojnem listu. — V Tolisi (bos. Posavina) je umrl književnik, ljudski pesnik frančiskan Martin Nedić v 86. letu. Za časa ilirskega pokreta v Hrvaški je bil pokojnik vrl pristav Ljudevko Gajin. — Dne 22. pr. m. se je vršilo ljudsko stevljenje po vsi Bosni-Hercegovini. Končalo je v najlepšem redu. Ker bodo zbrani posamični podatki še-le 15. t. m., ni mogoče ustanoviti števila prebivalstva, vendar pa se kaže v nekaterih mestih prirast. — Dunajski mestni svet je zaključil, dovažati iz Bosne razno meso na dunajski trg. V to svrhu sežida posebno klavnico v Bosni zraven Save, kjer bodo ubijali goveda in potem meso odposiljali na Dunaj. — V Mostarju namerujejo ustanoviti srbski časopis. Pisejo, da je vlada dala svoje dovoljenje. Izhajal bo v tiskarni Radović. — Bosenska cenzura je zaplenila one časopise v Bosni-Hercegovini, ki so prinesli vabila, katere je izdala jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu o nabiranju gradiva za folkloristiški zbornik in oni za zgodovino hrvaške književnosti v novem veku. Tako poročajo iz Bosne „Obzoru“, ki pristavlja temu svoje uprašanje: mari se misli petati sama bos. vlada s tem poslom, ali isti prepustiti madjarski akademiji v Budimpešti, dotično je li mogoče to prvo znamenje o govoric, koje sirijo neki politiki, da g. Kallay nameruje prevesti idejo samostojne hrvaške države in storiti njeno prosvetno in politično središče v Sarajevu?

